

דו"ח מקצועי לשנת 1983/84

עדי רו, ה.מ.ב.

הפרות במושבים בעיקרה אינה תוצאה של הגדלת העדרים, אלא נגרמה על ידי עליה במספר משקי הביקורת.

התוצאות המקצועיות של העליה בתנובת החלב ביחד עם העליה באחוז השומן מצביעות על כך, שמערכת הטיפוח והממשק מימשו את מטרותם העיקרית. יחד עם זאת יש לשים לב לעובדה, שהן המושבים והן הקיבוצים בדרום מייצרים פחות שומן מהצפון. שיטת ההתחשבות בארץ בצירוף המכסות הקשוחות נותנים יתרון למשק המייצר אחוז שומן גבוה, אפילו במחיר ויתור על תנובת חלב מסויימת. נקודה נוספת שיש לשים לב אליה היא תנובת החלב בתחלובה, שהיא פונקציה של התנובה היומית הממוצעת ומספר ימי החליבה. לכן, כל משק יבדוק את עצמו וימצא אם תנובתו לפי תחלובות היא תוצאה של תנובת חלב יומית גבוהה או של התארכות תקופת החליבה. במידה שהארכת תקופת החליבה אינה נובעת ממדיניות מכוונת, הרי יש מקום לבדיקה.

אין ליחס חשיבות מרובה מדי לנתון של אחוז הפרות עם דלקות. משקים המדווחים בקודים הרפואיים באופן שוטף על דלקות ימצאו את עצמם בכמות דלקות העולה על הממוצע. לעומת זאת, משקים אשר אצלם הדיווח על דלקת הוא דו"ח שקילת החלב, מצבם יהיה טוב יותר.

סיכומי החמ"מ

ק"ג חלב שיא ואחוז התמדה נותנים לו אינדיקציה שההבדל בכמות החלב בין המושבים והקיבוצים נובע בעיקרו מההבדל בתנובת השיא.

תנובת החמ"מ המתוקנת הינה מדד השנאתי יותר טוב מק"ג חלב בתחלובה, כי היא יוצרת בסיס משותף המתייחס לאחוז שומן, מספר ימי חליבה, גיל, חודש המלטה וימי ריק. יחד עם זאת, בשנה הבאה בכוונתנו להכניס נתון נוסף

כמדי שנה בתקופה זו, אנו מפרסמים את הדו"ח המקצועי השנתי. על מנת לאפשר למשק הבודד להשוות את ביצועיו ביחס למשקים הדומים לו בצורת הממשק או הקרובים לו מבחינה גיאוגרפית, בוצעו חתכים נפרדים גם למושבים וקיבוצים וגם לאזורי הצפון והדרום. בצמוד לפירסום דו"ח זה יגיעו למשקים דוחות הסיכום שלהם וכל אחד יוכל לעשות את חשבון הנפש שלו, אם ביצעו הוא השיגו את מטרותיו וכיצד הם עומדים ביחס לכלל המערכת. הפירוט בדו"ח למשקים הוא ברמה יותר גבוהה, כך שיש אפשרות להפיק לקחים הן לרפתן הבודד והן למערכת בכללותה.

אחת הבעיות שנשטתל להתגבר עליהן בשנה הבאה היא הפקת הדו"ח המקצועי למשק במועד מוקדם יותר ובזמן אמיתי. הסיכומים הארציים מחייבים להתיישר לפי המשק האחרון שמדווח, אבל אין שום סיבה שהמשק הבודד לא יהנה מכך שהדיווח יהיה מוקדם ובזמן. ברור, שלפני שלא מגיעות תוצאות ההריון מהזרעות שבוצעו בשלהי השנה הקודמת, אין שום אפשרות להפיק דו"ח זה.

יש לנהוג בזהירות מירבית בהתייחסות לטור השינוי באחוזים לעומת אשתקד. (השינוי תמיד ביחס לתש"מ"ג). בנתונים כמו הפלות בתחלובה, למרות הערך המספרי הגבוה של השינוי אין למספר שום משמעות. לעומת זה, שינוי קטן בכמות החלב היומית יכול להיות משמעותי ביותר כאשר לוקחים בחשבון את השינוי האבסולוטי השנתי. למשל, אחוז אחד שינוי שנתי בק"ג חלב פירושו הגדלת התנובה לפרה ב-84 ליטר.

אוכלוסית הדו"ח כוללת את משקי ביקורת החלב ומצביעה על עליה משמעותית במספר הפרות בביקורת. ועדת ספר העדר ציינה עובדה זו בסיפוק רב והביעה את הערכתה לעבודתם של פרץ בן-יהושע ויאיר זליגר בהרחבת מעגל משקי הביקורת. ברור מאליו, שהעליה במספר

מהם הרבה על המגמות והשינויים החלים בעדר הבודד ובעדר הארצי. ההשנאה בין תקופות, אזורים וצורות ממשק חשובה לא פחות מאשר האפשרות הניתנת למשק הבודד להשוות את ביצועיו הוא לביצועי כלל המשקים.

ניתוח מעמיק יותר של הדו"ח המקצועי על חלקיו השונים, להשנאות בין אזורים, צורות ממשק ולשנים קודמות נודעת חשיבות רבה ויש בהן ענין לרפתנים ולאנשי מקצוע, בכלל. נשמח לשמוע הערותיכם לדו"ח המתפרסם כאן, ונשתדל להביא בחוברות הבאות מאמרים נוספים המתייחסים לממצאיו של הדו"ח השנתי הנוכחי.

שיתקן רק ל-365 ימי חליבה ולשומן.

העליה בערך תורשת האבות מעודדת ביותר. סיפוק מיוחד יש בעובדה, שנעלמו ההבדלים בין המשקים המושביים והקיבוציים בערך תורשת האבות.

יוצאות

כמות החלב של הפרות היוצאות הינה תוצאה של כורח או של מדיניות מקומית וארצית. באחוז היציאה היה השינוי קטן. לעומת זאת, העליה היחסית בק"ג חלב ליום חליבה של הפרה היוצאת גבוה מהעליה הכללית בתנובה ליום חליבה, דבר שבנדאי מצביע על תרומת הבירור.

המלטות

מספר ההמלטות עלה כתוצאה מהגדלת מספר המשקים בביקורת. נתון הירידה בתמותת הנלדות בנדאי תורם למשק מבחינה כלכלית ואולי גם מהווה סימן של ממשק רביה נכון.

פוריות

אנו מבחינים בשיפורים גדולים במדדי הפוריות השונים. העליה במדדי הפוריות, כשהיא מלווה בעליה בחמ"מ, היא תופעה מחמיאה לכל הגורמים הקשורים בממשק הרביה.

היתרון בחלב בדרום ובהתעברות בצפון עשוי לשמש חומר ללימוד ולמחשבה. מהנתונים המסתכמים בטבלה מתעורר הצורך לבדיקה יותר מעמיקה באזור הדרום, למציאת הסיבות להבדלים בין הדרום לצפון. האם הסיבות הן מקומיות, כמו השפעת תקופת ההזרעות בעמק הירדן על אחוז ההתעברות, או שמא הסיבות יותר עמוקות ומחייבות שיפורים באזור הדרום. השיפור באחוז ההתעברות גורר אחריו שיפורים בשאר המדדים, כמו % חוזרות לאחר 30 יום וימי סרק בממוצע.

סיכום

הדו"ח המקצועי לשנת 1983/84 מכיל שפע של נתונים בעלי משמעות רבה, שניתן ללמוד

מטבדות
שבח בע"מ
תר-חנוד. אזור התעשייה
טלפון: 062-61566
GESHURI

מוצרים לבעלי חיים

★ דו סידן זרחני לעופות ובקר
★ תערובת יבשה של דו סידן
זרחתי עם מלח בישול עם או
בלי מינרלים, בכל היחסים
בהתאם להזמנה.

אספקה ישירה ללקוח
שרות ויעוץ מקצועי.

טל להזמנות: 052-61566-7
בערב 063-65261

טבלה 1. דריית תקצוצי לשון 1983/84 לפי מנכירות ופרות מנכירות

השינוי באחוזים לעומת אשתקד	סה"כ		מנכירות		פרות מנכירות		מבכירות המלטה 1		מבכירות המלטה		אגרות	
	תשע"ג	תשמ"ד	תשע"ג	תשמ"ד	תשע"ג	תשמ"ד	תשע"ג	תשמ"ד	תשע"ג	תשמ"ד	תשע"ג	תשמ"ד
+12.3	66,640	74,867	-	-	-	-	-	-	-	-		
+10.8	46,341	51,376	28,639	31,338	17,702	20,038						
- 0.4	41.4	41.2	51.9	52.0	24.4	24.3						
+ 2.2	8,770	8,967	8,996	9,205	8,405	8,598						
+ 1.2	322	326	316	319	333	336						
+ 3.5	113	117	110	114	119	122						
-	66	66	69	69	62	61						
+16.6	2.4	2.8	2.2	2.5	2.7	3.2						
- 4.0	7.5	7.2	8.7	8.4	5.5	5.4						
+ 1.8	27.4	27.9	28.7	29.3	25.3	25.8						
+ 1.0	3.21	3.24	3.19	3.22	3.23	3.26						
סיכום בתמיית												
+ 3.4	34.7	35.9	38.0	39.5	29.2	30.1						
+ 3.3	8,201	8,472	8,509	8,802	7,703	7,957						
-	66.1	66.0	61.9	61.6	72.9	72.8						
-	15.2	15.1	14.7	14.6	13.1	12.9						
+10.7	270	299	270	297	271	304						
פרות בעדר בממוצע שנתי												
תחלובות שנמסריותו בייבוס												
גיל בהמלטה, חודשים בממוצע												
חלב בתחלובה, ק"ג בממוצע												
ימי חליבה, בממוצע												
ימי ריק, בממוצע												
ימי ירבש, בממוצע												
הפלות במשך התחלובה, %												
פרות עם זלקות, %												
חלב ליום חליבה, ק"ג בממוצע												
שומן, %												
שיא ליום חליבה, ק"ג חמיית												
תחלובת חמיית בתחלובה מתוקנת												
לפי 365 י"כ, גיל, חודש המלטה, ימי ריק												
והמדה, %												
סטית תקן												
ערך תורשתי-אבות, ק"ג חמיית												

ינצאות									
+ 2.6	26.9	27.6	28.4	29.2	22.6	23.3	חלב לזרים חליבה, ק"יג		
+ 2.4	32.5	33.3	34.9	36.0	25.9	26.6	שיא לזרים חליבה, ק"יג חמיית		
- 4.0	35.0	33.6	38.9	37.3	27.4	26.8	סה"כ יצאו, %		
תמלטות									
+12.1	73,738	82,696	47,449	54,023	26,289	28,673	תמלטות, מספר		
- 2.5	3.9	3.8	4.7	4.7	2.4	2.1	עצירת שלזיה, %		
- 0.7	52.7	52.3	53.4	52.9	51.5	51.3	זכרים, %		
+ 4.3	4.6	4.8	7.0	6.8	0.9	1.0	מאומים, %		
- 7.8	7.6	7.0	6.2	6.2	10.1	8.4	ולדות ממים, %		

<u>כל תפרות</u>									
+10.1	92,922	102,311	64,913	71,993	23,387	25,563	28,009	30,318	<u>פוריות</u>
-	-	-	-	-	-	-	451	448	חזרעות ראשונות, מספר
-	-	-	81	83	84	86	-	-	גזל עגלות, זמים
+ 5.0	48.6	51.0	42.4	44.7	46.3	49.0	63.1	66.0	זמז מנחות (פרות)
+ 7.6	191,157	205,820	144,517	155,930	51,701	54,796	46,640	49,890	תמעבדו מוזרעה ראשונה, %
+ 3.7	43.2	44.8	38.4	40.0	40.7	43.2	58.0	59.8	סה"כ חזרעות
-11.9	21.0	18.5	22.2	20.0	21.8	19.4	17.2	13.6	תמעבדות כלליות, %
-19.2	52	42	64	52	57	46	29	22	חזרד מעל 30 יום
ימז סרז, במזוע									

טבלה 2. דו"ח מקצועי לשנת 84/1983 לפי ממוצעים ואזורים									
ס	א	ה	פ	ר	ת	מ		ק	
						דרום	צפון	דרום	צפון
סרי"כ 84/83		סרי"כ 84/83		סרי"כ 83/84		סרי"כ 83/84		סרי"כ 83/84	
מ		מ		מ		מ		מ	
צפון		צפון		צפון		צפון		צפון	
פרות בעדר בממוצע שנתי	13,607	7,220	4,666	6,906	20,513	12,782	34,848	19,506	54,354
מחלובות שנמחזרים בייבוש	7,220	24.7	24.6	24.6	24.7	24.8	24.3	24.2	39,490
גיל המלטה, חודשים בממוצע	24.7	24.7	24.6	24.6	24.7	24.8	24.3	24.2	24.3
חלב במחלובה, ק"ג בממוצע	6,975	6,975	7,688	7,688	7,255	7,349	9,293	9,846	9,063
ימרי מחלבה, בממוצע	320	320	313	317	315	326	333	329	324
ימרי יריק, בממוצע	113	113	107	111	107	117	123	119	115
ימרי ייבש, בממוצע	69	69	70	69	69	65	64	65	66
הפלות במשך המחלובה, %	1.8	1.8	2.6	2.2	1.4	2.7	3.6	3.0	2.6
פרות עם דלקות, %	1.1	1.1	2.7	1.7	1.1	8.9	8.6	8.8	8.5
חלב לידים מחלבה, ק"ג בממוצע	23.9	23.9	25.0	24.4	24.0	28.6	29.6	28.9	28.0
שומן, %	3.49	3.49	3.35	3.42	3.36	3.27	3.06	3.20	3.17
סיכום בתחית									
שיא לידים מחלבה, ק"ג תחית	32.4	32.4	32.6	32.5	31.1	36.7	36.6	36.7	35.4
תחנות תחית במחלובה מחזקת לפי 365 יחיד, גיל החודש המלטה, ימרי יריק ק"ג	7,391	7,391	7,545	7,461	7,237	8,606	8,836	8,685	8,407
תחנות, %	65.5	65.5	65.1	65.3	65.5	65.7	67.0	66.1	66.2
מסירת חלב	15.0	15.0	15.0	15.0	16.1	15.3	14.8	15.1	15.0
אורך חורשה-אבן, ק"ג תחית	300	300	300	300	255	302	295	299	274

<u>יזאאות</u>									
27.2	28.0	28.4	27.7	25.0	25.7	26.5	25.1	חלב לזרם חלרבה, ק"יג	
33.0	33.9	34.0	33.9	29.8	30.6	30.8	30.4	שא לזרם חלרבה, ק"יג חמ"ת	
35.8	34.9	36.0	34.3	31.0	28.9	30.2	28.0	סה"כ יזאז, %	

<u>תמלעות</u>									
59,411	60,311	21,256	39,055	14,327	22,385	7,561	14,824	תמלעות, מספר	
4.25	4.2	4.2	4.2	2.4	2.7	1.6	3.2	עצזרת שלקה, %	
52.6	52.0	51.4	52.3	53.2	53.2	52.6	53.5	זכרזם, %	
5.1	5.3	5.5	5.2	3.4	3.4	3.5	3.3	חאומזם, %	
7.8	7.2	7.9	6.8	6.9	6.4	6.9	6.1	ורלדזת מחזם, %	

<u>פרזרזת</u>									
72,238	75,381	26,709	48,672	17,684	26,930	9,116	17,814	חזרעות ראשזרזת, מספר	
465	443	437	446	469	467	457	472	גזל עגלזת, ימזם	
82	83	82	83	77	83	72	87	ימז מנזתה (פרזת)	
51.1	50.3	46.6	52.3	46.0	53.0	43.0	58.0	חחעברז מחזרעה ראשזרזת, %	
156,802	155,580	58,595	96,985	34,355	50,240	18,935	31,305	סה"כ הזרעות	
43.6	44.7	41.9	46.4	39.0	45.3	38.7	49.1	חחעברזת כללזת, %	
20.3	18.2	20.1	17.1	21.1	19.4	21.4	18.2	חזרז מעל 30 זרז	
44	42	48	39	54	43	56	37	ימז סרק, בממזצע	

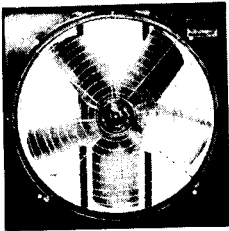
טבלה 3. דו"ח מקצועי ארצי לשנת 1983/84
(סיכום התחלובות בחמ"מ)

מבוגרות 4-ויותר	המלטה-3	המלטה-2	מבכירות המלטה-1	ס ו ג ה פ ר ו ת	
				מספר	* בגיל צעיר
	1,273	2,051	2,957	ק"ג שנתי	
	8,790	8,485	7,873		
	2,258	4,308	10,317	מספר	* בגיל בינוני
	8,890	8,714	7,949	ק"ג שנתי	
	1,753	2,564	3,383	מספר	* בגיל קשיש
	9,013	8,803	8,115	ק"ג שנתי	
2,232	2,163	3,370	4,415	מספר	75-40 ימי ריק
8,934	8,996	8,673	7,768	ק"ג שנתי	
2,615	2,321	3,563	5,499	מספר	105-76 ימי ריק
8,902	8,930	8,704	7,955	ק"ג שנתי	
1,853	1,604	2,294	3,495	מספר	140-106 ימי ריק
8,727	8,784	8,618	7,955	ק"ג שנתי	

* הגיל בהמלטות 3,2,1 בהתאמה: צעיר - 22-21, 33-34, 45-46 חדשים;
בינוני - 24-23, 35-36, 47-48 חדשים; קשיש - 25-26, 37-38, 49-50 חדשים.
(נצברו תחלובות עם תחלובות מלאים בלבד)

השקעה קטנה באיורור מניבה רווחים גדולים.

מה גודל הרפת! כיצד היא מתוכננת! מאיזה חומרים היא בנויה! היכן היא ממוקמת! כמה פרות חיות בה! כל הפרטים האלה חשובים ל"גל-און" כדי לתכנן לכל רפת את שואב-האוויר המתאים. איורור — זוהי המומחיות של "גל-און". שואב-אוויר של "גל-און" מייבש את הקש ואת הרפד, מאוורר את הרפת ומקטין בהרבה את צריכת הקש. לדוגמא: רפת שצרכה 700 טון קש, צורכת אחרי התקנת מערכת האיורור רק 200 טון. כך שההשקעה במערכת האיורור הוחזרה תוך שנה אחת בלבד.



"גל-און" מייצר:
מאווררים בקוטר של 12", 16",
ו-20". שואב-אוויר בקוטר של 10",
20", 24", 36" ו-48".

גל-און

איורור לפי מידה

קיבוץ גל-און, טלפון 051-49701.
מיקוד 79555 להשיג: בסניפי מוצרי "תכ"י"
תל-אביב, טל: 263267, ירושלים, טל: 718211
חיפה, טל: 04-674283, באר-שבע, טל: 57-39123

